

عنوان مقاله:

نگاهی به صورت و معنای آشنایی زدایی در غزل حافظ

محل انتشار:

مجله تفسیر و تحلیل متون زبان و ادبیات فارسی (دهخدا)، دوره 15، شماره 58 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

امینه معرفتی - دانشجوی دکتری گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران.

سعید فرزانه فرد - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران.

حسین نوین - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه محقق اردبیلی، تبریز، ایران.

خلاصه مقاله:

آشنایی زدایی، اگرچه به عنوان یکی از مباحث نقد ادبی معاصر مطرح گشته؛ در تمام روزگاران گذشته، چه در صورت و چه در معنا، وجود داشته و ضامن پیشرفت شکل و محتوای اندیشه بشری بوده است. در حقیقت آشنایی زدایی، ابزار رهایی انسان از بی توجهی او به آن چیزی است که روزی برایش ارزش داشت و حتی مقدس بود، اینک به دلیل عادت زدگی، توج او را جلب نمی کند. بی تردید، شاعران از شمار برجسته ترین عادت زدایان جوامع بشری بوده و همواره مردم را به دو مسیر توجه به نوشدگی جهان و تکیه بر فلسفه آگاهی های پیشین، سوق داده اند. به این اعتبار، حافظ که بزرگ-ترین شاعر تمام اعصار به شمار می آید؛ بیش از دیگران به این مساله حساسیت نشان داده و کلام او، مصداق بارز آشنایی زدایی از اندیشه های انسان سازی بوده است که حکومت ها به وسیله اعمال خود، آن ها را عادی جلوه داده یا وارونه می کرده اند. او برای معطوف کردن نگاه مردم به ارزش های مغول از شگردها و هنرسازی های متعددی مثل ایهام، صفت های ناساز، ترکیب های اضافی و وصفی، کهن گرایی، خلاف انتظارها و ابزارهای دیگر بهره می گیرد. این پژوهش با هدف نشان دادن شگردهای آشنایی زدایی و تاثیر آن بر اندیشه اجتماعی حافظ پدید آمده است. اطلاعات این پژوهش از طریق روش کتابخانه ای فراهم آمده و با بهره گیری از روش تحقیق کیفی، تحلیل و گزارش شده است. از نتایج قابل ذکر این پژوهش، می توان به هنر حافظ در بهره گیری از آشنایی زدایی برای مبارزه با «قدرت» اشاره کرد.

کلمات کلیدی:

آشنایی زدایی، خلاف عادت، خلاف انتظارها، اندیشه اجتماعی حافظ

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1765819>

